

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

לג.

עין משפט
נר מצוה

צד א מיי פ"ט מהל
עבודת כוכבים הל'
ית סמג לאחין מה טור ש"ע
י"ד סי' קמח ט"א:
צד ב ג מיי שם סמג שם
טושי"ע י"ד סימן
קמט טע"ה ובהנהגה:
צד ד מיי שם הלכה ז'
וסמג שם טושי"ע י"ד
סי' קמח טע"ה יא:
צד ה מיי פ"ח מהלכות
מאכלות אסורות הל'
ז סמג לאחין קמח טור
טושי"ע י"ד סימן קלה סע"ף
א וע"ש ויש סאן גרסאות
מתחלפות:
צד ו ז ח ט מיי שם
הלכה טו סמג שם
טור ש"ע סע"ף א'
וסע"ף ד [וסע"ף ז']:
צד י מיי שם הל' טו
וסמג שם טושי"ע
י"ד סימן קמ טע"ף ד:

רבינו חננאל (המשך)
יין כר. אוקימנא ביין
שנותן בנדר למתקו דקא
אויל לאיבור בעשה
בנותן מים לטיט ופירש
בירושלמי אין עובד
כוכבים עשוי לנכך ע"ג
דבר מואס. אבל עובד
כוכבים דשרי יין בן מילחי
ישראל אסור. סוגיא
דשמעתא הגדות
התקנים לא שגא דידן
ותנו בהם עובדי כוכבים
עין ולא שגא דידהו הורה
ר' אמי הלכה למעשה
ממלאן ג' ימים ומערן.
ואמר רבא צריך לערן כל
התוכן יין ישראל נותן
לחוכן מים עובד כוכבים
נותן לחוכן מים ישראל
נותן לחוכן יין עובד
כוכבים נותן לחוכן יין
ישראל נותן לחוכן ציר או
מורייס ואינו חושש.

שנקלף דין בששכך סגי כדמוכח צ"פ אחרון (לקמן דף ע"ד): דפריך
מההוא דלע"פ שנקלף הזפת אסורה להאיא דגת ומחך שאינם
זפומין ויין ששם צשעת זפיתה אינו אלא כוורק מים לטיט חדשים
זפומים אסורים פי' חדשים שדומה שלא היה בהם יין מעולם אפי"ה
אסורים שמאחר שהם זפומים דלמלא
רמא זהו עובד כוכבים חמרא ולא
ידיע והזפת מזליע ואע"פ שאין מניסן
לקיום צריכין עירוי מפני שהזפת
מזליע אף בפעם אחת ומוסיים בה
עובד כוכבים ריבזן ועבדן כו'
וצבירימא אחרת תניא קנקנים של
עובדי כוכבים חדשים מותרין ישנים
ומזופפין אסורין פי' חדשים מותרין
(א) פי' דודאי עובד כוכבים לא נתן
בהם יין מעולם כי מאחר שאינם
זפומין אילו נתן בהם יין מיכר ישנים
זפומין (ב) נמי אסורין ואפילו נראין
חדשים כי שמא נתן בהן העובד
כוכבים יין ואינו ניכר ישנים אפי"ה לא
נתן זו אלא פעם אחת אסורין מפני
שמניסו לקיום ולפי שיטת ר"ת יש
לאסור קנא"ש וישטא"ש שלנו הזפומים
במגע עובד כוכבים דו"ק להטיל
אותם או לעשות בהם עירוי ואע"פ
שאין מניסן לקיום כדון נודות זפומים
וכן אס קנה אותם חדשים זפומים מן
העובד כוכבים הכל כדון נודות וקשה
ממנהג העולם שנהגו צב"מ לקנות
חדשים מן העובדי כוכבים ואין עושין
בהן לא עירוי ולא הגעלה ור"י היה
מפרש לישב המנהג דדוקא צביינים
שהיו רגילים להטיל בהם יין צשעת
זפיתה יש לאסור דנתי דין צשעת
זפיתה אינו אלא כוורק מים לטיט
כדפ"שיטת גבי נודות יש לחוש שמא
אחרי כן הטיל שם יין ולא ידיע אבל
עמה שאינן רגילים להטיל בהם יין
צשעת זפיתה אס נתן בהם יין אחר
זפיתה היה ניכר ומ"מ שלנו שנגע
העובד כוכבים במשקה טופח לא
מלינו היתר ור"ת עלמנו חור זו צסוף
והתחיל להמיר אף שלנו במגע עובד
כוכבים בששכך צעלמא והראה טעם
משום דליכא תרמי לטיצותא (ה) דהא
שהן של ע"ג ולא נבלע בהם היין כ"כ
ע"י זפת ולא דמי לנודות שכן של
עור ודך הוא לנבלע יותר ע"י זפיתה
ועוד כי אינם טרודות כ"כ ציין ולא
דמי לכלי הגת ומחך ומשפך דלקמן
שהיין נבלע בהם ע"י זפיתה לפי שהן
טרודות ציין וכתב ר' צרוך כי אעפ"כ
לא היה עושה מעשה לכתחלה להמירן
בששכך אצל דיעבד אס נתנו בהם
יין אחר מגע העובד כוכבים לא היה
אוסר: צסימא צבירימא דקנקנים
תניא צתוספתא ושכנס בהם עובד
כוכבים מים ישראל מותר להכניס
לחוכן יין ושכנס בהם עובד כוכבים
יין ישראל לכתחלה או דיעבד פי' מה שאומר ישראל ציר או מורייס רואה
לומר לכתחלה יתנו שם כמו שכר או דוקא דיעבד ומייהו אף דיעבד יתן יין אחריו דליר שורף ויחא דפשיטא ליה לתלמודא אסור
ציר שורף אור לא כ"ש אבל לגרסת הספדים דגרסי עובד כוכבים נותן לחוכן יין ישראל נותן לחוכן ציר או מורייס קשה מאי קבעי פשיטא
לכתחלה קאמר דהא קמני צהדיא נותן ועוד קשה מנא ליה לתלמודא דליר שורף (י) ליינ שמומר ליכנס צו יין אחריו: **עובד כוכבים ריבזן.**
וצתוספתא גריס ריבזן ונראה דריבזן וריבזן הכל אחד וה"ג צמסכת שבת פרק אלו קשרים (דף קד). כל תלמיד חכם שנמלא רבב על
גגדו חייב מימה ואמרי לה רבד: **האי** עובד כוכבים דשרא חמרא רבי מירחי. פ"ה צבלי מלא מלא וקשה דמה ענין זה לגבי זורק מים לטיט
הרי טעמו ניכר במלא ומאי קלקא דעמיה רבב פפי לך פרי"ת צבי מילחי מקום עשיית המלא וקאמר רב (וצד) [פפי] דלע"פ שהעובד כוכבים
משליך שם יין המלא מותר מפני שהאור שורפו וכלה שם כוורק מים לטיט כי גם טעם היין אינו ניכר זו ורצ אשי פריך דמ"מ לא איל
לאצוד כמו נודות דזוהמת העור מצטלת היין ואומר ר"ת כי האי חתקפתא רבב אשי אינה אלא דחויא צעלמא כלומר דמדרב צוד לא תשמע
(י) אלא מכל מקום הלכה כרצ פפי ומתוך כך התירו המלא אף על פי שרגילים שמשמיים עליו דם צשעת רחיה ללצנו:

אציק. לשון עגיבה היא בכל התלמוד: יריד. שוק של עבודת כוכבים
מיהו עובד כוכבים כי אזיל לסחורה הוא דלזיל: **עבודת כוכבים**
זבין. מכר ללמים צסוק: **אס איסא דהוה ליה.** להאי ישראל גלימא
או חמרא: **הכא.** לדין הוה מוצין ליה: קשו"ין. שחורין
פורה חצורה יחד ולא צד צצד:
נודות. של עור. קנקנים של חרס. כל
המשה פירשתי למעלה וכו' [ג] גרודים
גרס צל"מ כמו (אויז צ) להמגרד
צו. שאין בהן זפת והן חשין מותרין
צכניסת יין זמן מועט לא צלע עור.
ונודות דוקא אצל כלי חרס צלע
לאחר: **ישנים ומזופפין.** כלומר או
ישנים או מזופפין אסורין. ישנים איידי
כניסן בהן יין נסך זמן מרובה צלע
עור ומזופפין אפילו צהדא זימנא צלע
זפת ליינ: **עובד כוכבים ריבזן**
צרי"ש כמו רבב. כלומר המין הזפת
לחוכן: **ונסן לפוקן יין.** כן דרכס
צעוד שהזפת חס נותנין יין לטול
טעם מירכרו של זפת: **אגב טירדיה.**
ישראל זה שעסקו צנמיית יין לתקן
הגוד: **מנסך.** ליה עובד כוכבים:
ולאו אדעסי. דישאל להצין:
כוורק מים לטיט. שאזומו יין הולך
לאצוד זפת וצטל טעמו כמים הניתנין
צטיט שכלין מאיליהו כשמתייבש הטיט
הרי הן כאלו לא היו אף יין זה כלה
צליחוחית הזפת וכשמתייבש הזפת
כלה מאליו וזא אינו פולט: **לצי**
מלחי. צבלי מלא מלא שזל צבלי
וכלה צנמל: **הכא לא אויל לאצוד.**
שנתן טעם צנמל לעולם ואינו
מתייבש: **מעט לעט.** צכל ג' ימים
מיני דידן. כגון הני זיקי רבב יצחק
שצבלע בהן יין כשר תחלה ולא צלעי
מיין נסך כ"כ אצל לידהו שצבלע
בהן יין נסך כ"כ מתחלתן לא סגי בהכי:
נודות. (כ) הני זיקין של עור הן: **אצל**
קנקנים. של חרס הן וצלעי טופח לא
סגי להו צהכי: **גרודים.** שלא נפפו
מעולם קרי גרודים: **ישנים ומזופפין.**
או ישנים או מזופפין: **עובד כוכבים**
נוסן כו'. כלומר נתן לחוכן עובד כוכבים
יין ישראל נותן לחוכן ששעה ימים מים
ומערן נעט כדאמרינן ומותרין:
עובד כוכבים נוסן לפוקן יין ישראל
נוסן לפוקן ציר או מורייס. מיד אע"פ
שלא מילאהו מים לפי שהציר ומורייס
שורפין את היין הנבלע ומלכין אותו:
לכתחלה

(א) ג' ע"י מוספת לעיל כי:
ד"ה אצל ועיין לע"ה
מוספת לעיל ג' ד"ה
מעות] (ב) ג' ע"י מוספת
לעיל כי ד"ה דמותא,
(א) [מוספת פ"ה ה"ל],
(ד) [נעין שמומר להכניס
כ"ל ר"מ,

הגהות הב"ח
(א) ג' צ"ה צ"ה דרכא
למימר קמיה דרב אשי
הני מלי: (ב) רש"י ד"ה
נודות היינו זיקי ושל
עור הסי': (ג) תוס' ד"ה
(צד) קוקוס) כן כי פי'
חדשים מותרין דודאי צלע
ופי' מותרין:
(ד) בא"ד ישנים זפומין
פי' זפומין נמי אסורין
ואפי': (ה) בא"ד תרמי
לטיצותא חדא שהן של
עין: (ו) ד"ה הלא וכו' לא
תשמע אבל מ"מ הלכה:

רבינו חננאל
(א) ישראל ההולך לתרפות
בין בהליכה בין בחזרה
אסור: ת"ר עובד כוכבים
ההולך ליריד (ב) בהליכה
מותר דלמא הדר ביה
בחזרה אסור ומקשינן
אמאי בחזרה אסור
דאמרין דלמא עבודת
כוכבים זבין ומעתיב דמי
עבודת כוכבים צנמו עובד
כוכבים נמי נימא הכי.
וקשינן עובד כוכבים דלמא
אפשר ליה ללא ליה
ליריד אגב אורחיה שקל
לגימא ותרונגא דאית ליה
בידיה ומוביין ומעתיב
שבירי ימי סחורה גינתי.
אבל ישראל אילו הוה ליה
סחורה הכא הוה מוכן
ליה. אלא לא אויל ליריד
ליה. אלא עבודת
כוכבים דלא משבח
לובנא הכא: ירושלמי
א"ר מנא צריכין אגן
למיחש מה דבוייתא
חששין אסור למיחש פריש
גו פומא פיתחא חתיי בי
שיחא תבשילא תתיי
ערסא ממצע סכינא גו
אתרוגא או גו פוגלא:
א"ר יוסי בר אבין כל
זיעת האדם סם המות חרין
מודיע הפנים בשבת בסוף
פ' כל כתיב הקדש (דף קמא)
דעובד כוכבים גרודים
אחד ולא ידענא אי משום
דעבד לה כ"י אלעזר
דמתיי בחותם אחד אי
משום אימתא רבי שישא:
נודות העובדי
כוכבים וקנקניהם ויין
ישראל כנוס בתן אסורין
ואיסורן האדם סם המות חרין
ר"מ והכ"א אין איסורן
איסור הנאה: ת"ר נודות
העובדי כוכבים גרודים
חדשים מותרין ומזופפין
אסורין עובד כוכבים
ריבזן ועיבדן נותן לחוכן

(א) נראה דתקם סאן וצ"ל
ישאל ההולך לתרפות צהכי
מותר ומיחיה אסור ויפסול
מומר צין צהכי וכן צמוח
אסור. (ב) נראה דל' צ'
צהכי אסור ומורה מותר
(וכ"ה הני צרי"ף וצ"ל) שאל
ההולך ליריד בהליכה מותר
למא הדר ביה וכו'.